

Паршикова Олена Олексіївна,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри німецької філології та перекладу і прикладної лінгвістики,
Київський національний лінгвістичний університет
ORCID ID 0000-0002-9192-9098
eparshykova@ukr.net

ГОТУЄМО МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО-ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

У статті розглянуто проблеми професійної підготовки майбутніх учителів німецької мови до застосування комунікативно-ігрових технологій у навчанні учнів нової української школи. Обґрунтовано доцільність розробки та викладання вибіркового курсу «Комунікативно-ігрові технології навчання німецької мови у закладах середньої освіти» для студентів третього курсу бакалаврату спеціальності «Середня освіта», визначено його мету – формування у студентів бакалаврату професійної компетентності у застосуванні комунікативно-ігрових технологій навчання німецької мови у закладах середньої освіти, окреслено завдання та зміст. Сформульовано основні фахові компетентності майбутніх учителів, які необхідні для реалізації комунікативно-ігрового навчання німецької мови у новій українській школі, зокрема професійно орієнтовані методичні уміння: активізувати навчальну діяльність учнів на уроках та в позакласній роботі з німецької мови шляхом інтеграції комунікативної та ігрової діяльності; забезпечувати мотиваційну, змістову та процесуальну основу іншомовного спілкування учнів за рахунок їх участі в різних видах ігрової діяльності; застосовувати особистісно-діяльнісний підхід до навчання й оптимальні комунікативно-ігрові прийоми з урахуванням цілей формування німецькомовної компетентності на різних етапах навчання; відбирати та методично грамотно застосовувати комунікативно-ігрові прийоми у відповідності до мети навчання, а також професійно комунікативні уміння: організовувати ефективну німецькомовну взаємодію учнів, моделювати й управляти комунікативно-ігровою діяльністю учнів німецькою мовою. Висвітлено досвід проведення лекцій і практичних занять вибіркового курсу, продемонстровано послідовність формування професійної компетентності майбутніх учителів у застосуванні комунікативно-ігрових технологій навчання німецької мови у новій українській школі на запропонованих етапах практичних занять, наведено приклади професійно орієнтованих завдань та ролевих ігор для формування визначених фахових компетентностей.

Ключові слова: нова українська школа; майбутні вчителі німецької мови; комунікативно-ігрові технології; вибіркового курсу; фахові компетентності; професійно орієнтовані ролеві ігри.

Паршикова Елена Алексеевна,
доктор педагогических наук, профессор,
профессор кафедры немецкой филологии и перевода и
прикладной лингвистики,
Киевский национальный лингвистический университет
ORCID ID 0000-0002-9192-9098
eparshykova@ukr.net

ГОТОВИМ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ КОМУНІКАТИВНО- ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОБУЧЕННІ НІМЕЦЬКОМУ ЯЗЫКУ В НОВОЙ УКРАИНСКОЙ ШКОЛЕ

В статье рассмотрены проблемы профессиональной подготовки будущих учителей немецкого языка к применению коммунікативно-игровых технологий в обучении учащихся новой украинской школы. Обоснована целесообразность разработки и преподавания выборочного курса «Коммунікативно-игровые технологии обучения немецкому языку в учреждениях среднего образования» для студентов третьего курса бакалавриата специальности «Среднее образование», определена его цель – формирование у студентов бакалавриата профессиональной компетентности в применении коммунікативно-игровых технологий обучения немецкому языку в учреждениях среднего образования, обозначены задачи и содержание. Сформулированы основные профессиональные компетентности будущих учителей, которые необходимы для реализации коммунікативно-игрового обучения немецкому языку в новой украинской школе, в частности профессионально ориентированные методические умения: активизировать учебную деятельность учащихся на уроках и во внеклассной работе по немецкому языку путем интеграции коммунікативной и игровой деятельности; обеспечивать мотивационную, содержательную и процессуальную основу иноязычного общения учащихся за счет их участия в различных видах игровой деятельности; применять личностно-деятельностный подход к обучению и оптимальные коммунікативно-игровые приемы с учетом целей формирования немецкоязычной компетентности на разных этапах обучения; отбирать и методически грамотно применять коммунікативно-игровые приемы в соответствии с целью обучения, а также профессионально-коммуникативные умения: организовывать эффективное немецкоязычное взаимодействие учеников, моделировать и управлять коммунікативно-игровой деятельностью учащихся на немецком языке. Освещен опыт проведения лекций и практических занятий выборочного курса, продемонстрирована последовательность формирования профессиональной компетентности будущих учителей в применении коммунікативно-игровых технологий обучения немецкому языку в новой украинской школе на предложенных этапах практических занятий, приведены примеры профессионально-ориентированных заданий и ролевых игр для формирования соответствующих профессиональных компетентностей.

Ключевые слова: новая украинская школа; будущее учителя немецкого языка; коммуникативно-игровые технологии; выборочный курс; профессиональные компетентности; профессионально ориентированные ролевые игры.

Parshikova Olena

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor of the Department of German Philology and
Translation and Applied Linguistics,
Kyiv National Linguistic University
ORCID ID 0000-0002-9192-9098
eparshykova@ukr.net

PROSPECTIVE GERMAN LANGUAGE TEACHERS TRAINING TO APPLY COMMUNICATIVE-GAME TECHNOLOGIES IN TEACHING GERMAN AT NEW UKRAINIAN SCHOOL

The article deals with the problems of professional training of future teachers of the German language for the use of communicative-game technologies in teaching pupils of the new Ukrainian school. The expediency of the development and teaching of the elective course «communicative-game technologies of teaching the German language in secondary education institutions» for third-year students of the bachelor's degree in the specialty «secondary education» is substantiated, its goal is determined – the formation of professional competence in the use of communicative-game technologies of teaching the German language in institutions of secondary education, tasks and content are indicated. The main professional competencies of future teachers, which are necessary for the implementation of communicative-game teaching of the German language in a new Ukrainian school, have been formulated, in particular, professionally oriented methodological skills: to intensify the educational activities of students in the classroom and in extracurricular work in the German language by integrating communicative and game activities; to provide a motivational, content and procedural basis for foreign language communication of students through their participation in various types of game activities; apply a personal-activity approach to learning and optimal communicative-game techniques, taking into account the goals of the formation of German-language competence at different stages of training; to select and methodically competently apply communicative-game techniques in accordance with the goal of teaching, as well as professional-communicative skills: organize effective German-language interaction of students, model and manage communicative-game activities of students in German. The experience of conducting lectures and practical exercises of the elective course is highlighted, the sequence of the formation of professional competence of future teachers in the use of communicative-game technologies for teaching the German language in a new Ukrainian school at the proposed stages of practical training is demonstrated, examples of professionally oriented tasks and role-playing games for the formation of appropriate professional competencies are given.

Keywords: new Ukrainian school; future German language teachers; communication and game technologies; elective course; professional competencies; professionally oriented role-playing games.

Постановка проблеми. Процеси реформування середньої освіти в Україні, створення нової української школи (НУШ) обумовлюють необхідність введення нових дисциплін у закладах вищої освіти, які готують майбутніх учителів до застосування сучасних ефектив-

них технологій навчання, зокрема іноземної мови (ІМ). НУШ визначається на сайті Міністерства освіти і науки України як школа, в якій приємно навчатись учням; школа, яка дає здобувачам освіти не тільки знання, а й вміння застосовувати їх у житті. Основними новаціями НУШ ми вважаємо перехід від школи знань до компетентнісної парадигми, підвищення мотивації учнів до навчання, а також надання свободи діяльності вчителю. НУШ функціонує на засадах особистісно орієнтованої моделі освіти, в межах якої максимально враховуються здібності, потреби й інтереси учнів. Тому у шкільному житті учнів НУШ, зокрема початкової, зростає частка ігрової, проектної, дослідницької діяльності (Бібік, 2018). Організація навчально-ігрової діяльності має особливе значення для учнів початкової школи. У цьому зв'язку символічним є те, що перший етап навчання молодших школярів (перший-другий клас) отримав, згідно з Концепцією НУШ, назву «адаптаційно-ігровий цикл» (Міністерство освіти і науки України, 2016).

Застосування ігрових методик у НУШ сприяє значному підвищенню мотивації учнів до навчання. Це підтверджують дослідження інституту освітньої аналітики України. Згідно з даними опитувань батьків учнів перших класів НУШ, більшість дітей (94,5%) із задоволенням відвідують реформовану початкову школу (Гріневич, 2019).

Ігрова діяльність стимулює активність школярів, розвиток їхніх здібностей і формування умінь в умовах радісного та вмотивованого учіння. Цілеспрямоване створення мотиваційної основи іншомовного спілкування учнів в особистісно орієнтованому навчанні ІМ є запорукою успішності оволодіння ними ІМ. Проведене нами теоретичне дослідження та передовий досвід викладання ІМ у початковій школі свідчать про те, що таку основу може представляти комунікативно-ігрова діяльність, яка забезпечує також змістову та процесуальну опору іншомовно-мовленнєвої діяльності школярів (Паршикова, 2010, с. 254). Організація іншомовної комунікативно-ігрової діяльності учнів потребує професійних знань, навичок та умінь вчителя ІМ застосовувати комунікативно-ігрові технології навчання. Під комунікативно-ігровими технологіями ми розуміємо сукупність комунікативно-ігрових прийомів, які моделюють в освітньому процесі ситуації іншомовного спілкування на основі типових для дітей видів ігрової діяльності, мотивують іншомовні мовленнєві дії учнів і забезпечують оволодіння ними іншомовною комунікативною компетентністю (ІКК) з максимальною ефективністю і з мінімальними витратами часу та зусиль учнів (Паршикова, 2010, с. 256). У процесі дослідження було розроблено класифікацію комунікативно-ігрових прийомів навчання ІМ, а також встановлено оптимальні прийоми: навчальні ігри, римовані тексти, сюжетні історії, драматизації.

Однак, проведені нами в 2019 та 2021 роках опитування й анкетування 156 студентів другого і третього курсів Київського національного лінгвістичного університету, вивчення досвіду викладання ІМ у закладах середньої освіти свідчать про те, що не всі вчителі ІМ активно використовують у своїй практиці вищезгадані прийоми. Так, лише 32% опитаних студентів зазначили, що вчителі ІМ застосовували в їхніх школах навчальні ігри у достатній мірі, навчальні римовані тексти регулярно застосовують вчителі у школах лише у 26 % опитаних, сюжетні історії – у 12%, а драматизації – у 6% опитаних. Це свідчить про труднощі, з якими стикаються вчителі ІМ у застосуванні комунікативно-ігрових прийомів навчання ІМ, що обумовлено, на наш погляд, насамперед відсутністю спеціальної методичної підготовки студентів у закладах вищої освіти.

Тому вважаємо, що важливо поділитися досвідом організації такої підготовки у започаткованому нами в Київському національному лінгвістичному університеті курсі за вибором «Комунікативно-ігрові технології навчання німецької мови у закладах середньої освіти», що і становить мету цієї статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми професійної підготовки вчителя ІМ, зокрема формування його професійної методичної компетентності, стали предметом дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців (Бігич О.Б., Гончарук О.В., Дьяченко М.В., Зєня Л.Я., Майер Н.В., Соловова О.А., Сухих О.В., Махмурян К.С., Ходикіна А.В., Grell J., Strevens P., Wakford F., Wragg E.C. та ін.). Значна увага вчених приділяється також проблемам формування професійно-комунікативної компетентності, яка забезпечує уміння учителя ІМ як організатора та модератора іншомовної комунікації учнів (Гез Н.І., Колеснікова О.О., Леонтьєва Т.П., Роман С.В., Ромашина С.Я., Скалчинська Н.М., Скрипникова Т.І., Черниш В.В. та ін.). Останнім часом з'являється все більше досліджень, які присвячені підготовці майбутніх вчителів ІМ до застосування сучасних технологій, зокрема інформаційних (Майер Н.В., Морська Л.І., Руднік Ю.В., Черкасова К.С., Люботинський А.А.), проєктних (Полат Є.С., Устименко О.М.), інтерактивних (Єфремова О.І., Вовк М.В.). Проте організації підготовки вчителів до застосування комунікативно-ігрових технологій у навчанні ІМ у НУШ приділяється недостатня увага науковців.

Виклад основного матеріалу. З 2018-2019 навчального року в навчальний план Київського національного лінгвістичного університету студентів третього курсу бакалаврату освітньо-професійної програми «Іноземні мови та література. Методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (німецька мова і друга західноєвропейська мова),

спеціальності «014 Середня освіта» введено вибіркового курсу «Комунікативно-ігрові технології навчання німецької мови у закладах середньої освіти». Мета вивчення курсу полягає у забезпеченні професійної підготовки студентів бакалаврату до застосування комунікативно-ігрового методу навчання німецької мови у закладах середньої освіти.

Теоретичне підґрунтя курсу за вибором є авторською концепцією розробленого нами методу комунікативно-ігрового навчання ІМ учнів початкової школи (Паршикова, 2009). Метод комунікативно-ігрового навчання розглядається у концепції як сукупність способів і засобів організації взаємопов'язаної комунікативно-ігрової діяльності молодших школярів і вчителя, що забезпечує мотиваційну, змістову та процесуальну основу для моделювання в освітньому процесі з ІМ у початковій школі адекватного їхнім віковим особливостям і процесам засвоєння мови елементарного іншомовного спілкування з метою виховання та розвитку учнів, формування у них іншомовної комунікативної компетентності. У процесі дослідження було визначено комунікативно-ігрові прийоми навчання ІМ учнів ПЗШ, які найбільш повно моделюють основні мовленнєві дії та операції з оволодіння ІМ, забезпечують зв'язок мовленнєвого й сенсорного розвитку дітей, природний шлях мовленнєвого розвитку від чуттєвого сприйняття до усвідомлення мовних закономірностей, розроблена їх класифікація і методика застосування. Тому до завдань зазначеного курсу відноситься формування у студентів – майбутніх учителів – професійно орієнтованих методичних і професійно комунікативних умінь, застосування основних комунікативно-ігрових прийомів навчання ІМ у закладах середньої освіти.

Професійним акцентом курсу за вибором є формування у студентів здатності здійснювати професійні функції вчителя у процесі застосування комунікативно-ігрових технологій у навчанні німецької мови учнів реформованих закладів середньої освіти на основі особистісно орієнтованого підходу з урахуванням вікових психофізіологічних можливостей та особливостей учнів, їхніх потреб та інтересів з метою інтенсифікації формування в учнів німецькомовної комунікативної компетентності, виховання, освіти та розвитку на уроках і в позакласній роботі. У курсі передбачено формування фахових компетентностей майбутніх учителів німецької мови, основу яких складають професійно орієнтовані методичні та професійно комунікативні уміння застосування комунікативно-ігрових технологій навчання ІМ. До професійно орієнтованих методичних умінь ми віднесли уміння майбутніх учителів активізувати освітню діяльність учнів на уроках і в позакласній роботі з німецької мови шляхом інтеграції комунікативної та ігрової діяльності; забезпечувати мотиваційну,

змістову та процесуальну основу іншомовного спілкування учнів за рахунок їх участі в різних видах ігрової діяльності; застосовувати особистісно-діяльнісний підхід до навчання й оптимальні комунікативно-ігрові прийоми з урахуванням цілей формування німецькомовної компетентності на різних етапах навчання; володіння методикою застосування основних комунікативно-ігрових прийомів навчання ІМ; вміння вибирати та раціонально застосовувати комунікативно-ігрові прийоми відповідно до мети навчання, мовленнєвих дій учнів, а також ігрові атрибути для реалізації комунікативно-ігрових технологій навчання. Основними професійно комунікативними вміннями є вміння відбирати та розробляти доцільні для застосування комунікативно-ігрових технологій навчальні німецькомовні матеріали, організувати ефективну німецькомовну взаємодію учнів, моделювати й управляти комунікативно-ігровою діяльністю учнів німецькою мовою.

Викладання курсу за вибором починається у другому семестрі третього року навчання після того, коли студенти вже частково засвоїли навчальний матеріал основного курсу методики навчання ІМ, зокрема оволоділи методичними категоріями, ознайомилися з методами дослідження, підходами до навчання ІМ, цілями, принципами та змістом навчання ІМ, методами, прийомами навчання, видами вправ, а також методикою формування мовних компетентностей. Тому в процесі викладання курсу доцільно повторювати та застосовувати засвоєні студентами знання з методики навчання ІМ і удосконалювати надбані професійні навички та вміння.

Зміст навчальної дисципліни розкривається в одному змістовому модулі. У лекційному курсі (14 годин) висвітлюються теоретичні засади комунікативно-ігрової методики навчання ІМ у закладах середньої освіти, зокрема її цілі, зміст, принципи, подається класифікація комунікативно-ігрових прийомів, вимоги до їх відбору та методика їх застосування на уроках і в позакласній роботі з німецької мови. На першій лекції студентам пропонується короткий огляд інноваційних технологій навчання ІМ, насамперед інтерактивних, ігрових, проектних; обговорюється актуальність вибіркового курсу, узагальнюється досвід застосування ігрових прийомів у навчанні ІМ у НУШ.

Наступні лекції присвячені проблемам методики застосування у навчанні німецької мови таких комунікативно-ігрових прийомів як навчальна гра, римований текст, сюжетна історія, драматизація. На початку цих лекцій студентам надається визначення та коротка характеристика відповідного прийому та наводиться зразок його застосування на уроках німецької мови. З цією метою використовуються відеозаписи фрагментів уроків із серії навчальних

посібників «Deutsch lehren und lernen», які створені у проєкті Гете-інституту з метою вдосконалення професійних умінь учителів німецької мови. З огляду на практичну спрямованість елективного курсу, лекції проводяться в режимі інтерактивної взаємодії викладача та студентів, тому після перегляду відеофрагменту лектор і студенти разом аналізують цілі, завдання, методика застосування відповідного комунікативно-ігрового прийому у процесі формування певного компонента німецькомовної компетентності. Викладач стимулює обговорення студентами доцільності використання заданого прийому, його переваг, порівнюючи з традиційними, обговорює зі студентами проблеми вибору оптимальних прийомів відповідно до мети уроку чи позакласного заходу, з урахуванням вікових характеристик учнів, рівня володіння ними ІМ, іншомовних мовленнєвих дій, які необхідні для формування відповідної компетентності.

Після аналізу відеофрагменту уроку викладач пояснює структуру та методика застосування відповідного комунікативно-ігрового прийому, демонструє алгоритм дій вчителя у процесі управління створеною типовою ситуацією спілкування. Для демонстрації прикладів професійно орієнтованих завдань та рольових ігор ми обрали типову ситуацію застосування навчальної гри на уроці німецької мови. Приведемо приклад алгоритму дій учителя на визначених нами етапах проведення навчальної гри:

I. Інструктивний етап (початок гри):

- 1. Стимулювання потреби учнів у грі.*
- 2. Пояснення завдань, правил гри та послідовності ігрових дій.*
- 3. Повторення навчального матеріалу, необхідного для проведення гри.*
- 4. Розподіл атрибутів гри, ролей, підготовка рольових карток або інших опор для участі у грі.*
- 5. Демонстрація зразка виконання комунікативно-ігрових дій.*

II. Основний етап (хід гри):

- 1. Організація оптимального режиму взаємодії між учасниками гри (у парах, трійках, малих групах, командах).*
- 2. Стимулювання та підтримка комунікативно-ігрових дій учасників гри.*

III. Заключний етап (фінал гри):

- 1. Підбиття ігрового підсумку гри. Визначення рахунку гри та переможців. Нагородження переможців.*
- 2. Підбиття навчального підсумку гри. Повторення та систематизація засвоєного навчального матеріалу.*

З метою формування професійно комунікативних умінь доцільно забезпечити майбутніх учителів списками найбільш типових лексичних одиниць та мовленнєвих зразків для організації та управління

відповідним прийомом німецькою мовою, наприклад, у ситуації проведення навчальних ігор: sich in einer Linie aufstellen; in Mannschaften einteilen; auf das Zeichen beginnen; eine Zeitspanne fürs Spiel einsetzen; die Zeit stoppen; nach den festgelegten Regeln spielen; Los ziehen; den Spieler ablösen, aus dem Spiel ausscheiden; das Spiel (nach Zeit) auswerten; einen Punkt für die Mannschaft gewinnen; nach Punkten führen; die Sieger mit Preisen auszeichnen.

На лекціях викладач ознайомлює студентів із найбільш популярними у практиці викладання ІМ комунікативно-ігровими прийомами. Так, у межах ситуацій застосування навчальних ігор викладач надає студентам характеристики та правила найбільш популярних у навчанні ІМ лексичних, граматичних, фонетичних, комунікативних ігор німецькою мовою, наприклад:

Memospiel ist ein Zuordnungsspiel mit Kartenpaaren. Die Memo-Karten werden gemischt und mit der Rückseite nach oben auf dem Tisch ausgebreitet. Ein Spieler dreht nacheinander zwei Karten um. Passen die Karten zusammen, darf er sie behalten und noch einmal zwei Karten aufdecken. Passen sie nicht zusammen, legt er sie wieder mit der Rückseite auf den Tisch zurück. Der nächste Spieler ist an der Reihe. Wer die meisten Kartenpaare gesammelt hat, gewinnt.

Студентам пропонується також створити спільну для всіх електронну папку з методичною скарбничкою комунікативно-ігрових прийомів і необхідними для їх проведення аудіо- та відеоматеріалами німецькою мовою.

На практичних заняттях (16 годин) студенти послідовно та поетапно навчаються самостійно застосовувати запропоновані комунікативно-ігрові прийоми у навчанні німецької мови. З цією метою вони обговорюють теоретичні проблеми, виконують професійно орієнтовані завдання, тести та вправи на формування фахових методичних і комунікативних умінь застосування комунікативно-ігрових технологій в освітньому процесі з німецької мови, беруть участь у професійно орієнтованих рольових іграх для моделювання типових ситуацій відповідної професійної діяльності вчителя.

На першому практичному занятті обговорюються як теорія, так і практика застосування комунікативно-ігрового методу навчання ІМ за допомогою таких запитань та завдань:

Обґрунтуйте доцільність застосування комунікативно-ігрових технологій у навчанні ІМ у закладах середньої освіти. Наведіть приклади комунікативно-ігрових прийомів навчання ІМ з Вашого досвіду вивчення ІМ у школі й університеті. Проведіть анкетування студентів щодо інтенсивності застосування комунікативно-ігрових технологій у навчанні ІМ у школі.

Які комунікативно-ігрові прийоми Ви вважаєте оптимальними для навчання ІМ? Підготуйтеся до участі у дискусії між групами. Обговоріть у групах переваги та недоліки застосування обраних прийомів у навчанні ІМ.

На наступних практичних заняттях у студентів формується професійно орієнтовані методичні та професійно комунікативні вміння застосування конкретних комунікативно-ігрових прийомів. Наприклад, у ситуації проведення навчальних ігор студенти аналізують запропоновані відеофрагменти уроків із застосуванням навчальних ігор, вчать відбирати ігри відповідно до поставленої практичної мети, з урахуванням вікових психологічних особливостей учнів, рівня володіння ними німецькою мовою, формулювати чи адаптувати правила гри, розробляти необхідні засоби для проведення гри та нагородження її переможців, стимулювати і регулювати ігрові дії учнів відповідно до запропонованої методики.

На першому етапі практичного заняття студенти аналізують відеофрагмент уроку із застосування навчальної гри на основі запропонованої викладачем схеми чи на основі таких опорних запитань, ключових слів і завдань:

Оцініть ступінь активності / ефективності навчальних та ігрових дій учнів у процесі гри «...». Назвіть способи активізації освітньої діяльності учнів, які застосовує вчитель у цій ситуації. Визначте переваги застосування гри щодо забезпечення мотивації навчання німецької мови.

З метою формування у студентів професійно комунікативних умінь застосування комунікативно-ігрових технологій, викладач пропонує подивитись фрагмент ще раз і удосконалити надану їм транскрипцію дидактичного мовлення вчителя з метою організації та управління відповідною комунікативно-ігровою ситуацією (заповнити прогалини / завершити / встановити логічну послідовність / виправити помилки тощо). На основі наданого у відеофрагменті зразку й отриманих на лекції типових мовленнєвих зразків, студенти розробляють сценарії та проводять аналогічні навчальні ігри в малих групах у форматі професійно орієнтованої рольової гри (один студент виконує роль вчителя, інші 2-3 студента – ролі учнів).

На другому етапі практичного заняття студенти навчаються відбирати комунікативно-ігрові прийоми відповідно до цілей, завдань і змісту уроків, із урахуванням вікових особливостей учнів і рівня володіння німецькою мовою. З цією метою їм пропонується завдання такого типу:

Ознайомтесь із правилами 5 навчальних ігор та виберіть 2 гри для формування лексичної компетентності. Яку з цих ігор Ви застосуєте для формування лексичної компетентності учнів початкової школи, а яку – базової школи?

Наступне завдання полягає в адаптації правил однієї із ігор до рівня володіння німецькою мовою учнів вказаного викладачем класу та їх пояснення у межах професійно орієнтованих рольових ігор у малих групах. Важливо, щоб робота в малих групах проводилась одночасно, а зміна партнерів передбачала обов'язкове програванням «головної» ролі – ролі вчителя всіма студентами.

На третьому етапі заняття студенти аналізують чинні підручники німецької мови та запропоновані в них навчальні ігри (навчальні римовані тексти, сюжетні історії, драматизації), розробляють під керівництвом викладача фрагмент уроку із застосуванням відповідного комунікативно-ігрового прийому.

Самостійна робота передбачає створення студентами власної навчальної гри (написання навчального римованого тексту, сюжетної історії, драматизації) та розробку фрагменту уроку (сценарію позакласної роботи) із застосуванням відповідного комунікативно-ігрового прийому.

Контроль сформованості професійно орієнтованих компетентності майбутніх учителів у застосуванні комунікативно-ігрових технологій у навчанні німецької мови учнів НУШ проводиться в межах модульної контрольної роботи та заліку. Наведемо приклади завдань модульної контрольної роботи вибіркового курсу «Комунікативно-ігрові технології навчання німецької мови у закладах середньої освіти»:

Сформулюйте німецькою мовою правила гри «puzzle» з метою формування граматичної компетентності в учнів 7 класу.

Визначте оптимальну послідовність дій вчителя у процесі застосування навчальної гри для формування лексичних навичок і зафіксуйте її у бланку відповідей.

Розробіть фрагмент уроку з німецької мови з метою формування лексичної компетентності в учнів 5 класу на основі навчального римованого тексту «Grün, grün, grün sind alle meine Kleider» https://www.youtube.com/watch?v=23r_QunYAxo.

Результати дослідження. Проведені нами під час педагогічної практики спостереження за процесом викладання німецької мови студентами, які відвідували вибіркового курсу «Комунікативно-ігрові технології навчання німецької мови у закладах середньої освіти», свідчать про результативність розробленої

методики спецкурсу, оскільки студенти активно та професійно застосовували комунікативно-ігрові прийоми у навчанні німецької мови як на уроках, так і в позакласній роботі, що, зі свого боку, сприяло підвищенню мотивації учнів до вивчення ІМ.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо у створенні системи професійної підготовки майбутніх вчителів німецької мови з формування професійно орієнтованих умінь застосування комунікативно-ігрових прийомів у навчанні німецької мови учнів закладів середньої освіти.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Бібік, Н. М. (2018). *Нова українська школа*. Порадник для вчителя. Київ: Літера ЛТД.
- Гриневич, Л. (2019). *НУШ: результати першого року, підготовка до нового*. Взято з <https://mon.gov.ua/storage/app/media/Serpneva%20conferentcia/2019/mon18-06-2019conference-fin-grinevich.pdf> 2019.
- Міністерство освіти і науки України. (2016). *Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи*. Взято з <https://base.kristti.com.ua/?p=1129>
- Паршикова, О. О. (2009). *Комунікативно-ігровий метод навчання іноземної мови учнів початкової загальноосвітньої школи (теоретико-методологічний аспект)* [Монографія]. Донецьк: Вебер.
- Паршикова, О. О. (2010). *Теоретичні основи навчання іноземної мови учнів початкової школи* (Докторська дисертація). Київський національний лінгвістичний університет, Київ, Україна.

REFERENCES

- Bibik, N. M. (2018). *Nova ukrainska shkola*. Poradnyk dlia vchytelia. Kyiv: Litera LTD.
- Hrinevych, L. (2019). *NUSh: rezultaty pershoho roku, pidhotovka do novoho*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/Serpneva%20conferentcia/2019/mon18-06-2019conference-fin-grinevich.pdf> 2019.
- Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2016). *Nova ukrainska shkola: kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly*. Retrieved from <https://base.kristti.com.ua/?p=1129>
- Parshykova, O. O. (2009). *Komunikatyvno-ihrovyi metod navchannia inozemnoi movy uchniv pochatkovoї zahalnoosvitnoi shkoly (teoretyko-metodolohichni aspekt)* [Monohrafiia]. Donetsk: Veber.
- Parshykova, O. O. (2010). *Teoretychni osnovy navchannia inozemnoi movy uchniv pochatkovoї shkoly* (Doktors'ka dysertatsiya). Kyivskyi natsionalnyi lnhvistychnyi universytet, Kyiv, Ukrayina.

Отримано 02.04.2021р.